

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА ІМЕНІ
ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
29 серпня 2024 року,
протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної
ради університету, кандидатка наук з
державного управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

29 серпня 2024 року

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«КРИМІНАЛІСТИЧНА ТЕХНІКА»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 081 Право
галузі знань 08 Право
за денною формою навчання**

м. Хмельницький
2024

РОЗРОБНИКИ:

Професор кафедри кримінального права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент _____ Юрій ТУРОВЕЦЬ

Асистент кафедри кримінального права та процесу _____ Іван КОГУТ

СХВАЛЕНО:

Рішення кафедри кримінального права та процесу
28 серпня 2024 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри кримінального права та процесу, кандидат юридичних наук, професор _____ Сергій КРУШИНСЬКИЙ
28 серпня 2024 року

Декан юридичного факультету, кандидат юридичних наук, доцент _____ Віктор ЗАХАРЧУК
28 серпня 2024 року

Обліковий обсяг – 1,56 ум.др.арк.

ЗМІСТ

	Стор.
1. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 4
1.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 4
1.2. Лекції (теми і плани)	– 5
1.3. Практичні заняття	– 6
1.4. Самостійна робота студентів	– 14
1.5. Індивідуальні завдання	– 16
1.5.1. Методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань	– 16
1.5.2. Теми індивідуальних завдань	– 20
1.6. Підсумковий контроль	– 20
1.6.1. Питання для підсумкового контролю	– 21
1.6.2. Приклад залікового білету	– 22
2. Схема нарахування балів	– 22
3. Рекомендовані джерела	– 23
3.1. Нормативно-правові акти	– 23
3.2. Основна література	– 24
3.3. Допоміжні джерела за темами	– 24
4. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 27

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ те- ми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак)	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак)	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Загальні положення науки криміналістики. Місце криміналістичної техніки в системі криміналістики. Поняття засобів криміналістичної техніки та засади їх застосування	10	2	2	-	-	6	10	2	2	-	-	6
2.	Криміналістична трасологія. Сліди взуття та ніг людини, сліди транспортних засобів	10	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	8
3.	Криміналістична дактилоскопія	10	2	2	-	-	6	10	2	2	-	-	6
4.	Криміналістична фотографія та відеозапис	10	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	8
5.	Криміналістична (судова) балістика. Криміналістичне дослідження холодної зброї	10	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	8
6.	Криміналістичне дослідження документів, письма, почерку та грошових знаків	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
7.	Криміналістичне дослідження зовнішності людини (габітологія)	10	2	2	-	-	6	10	-	2	-	-	8
8.	Криміналістичне дослідження цифрових (електронних) слідів	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
9.	Криміналістичні обліки, їх види та можливості в розкритті кримінальних правопорушень	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
	Всього годин	90	18	18	-	-	54	90	10	6	-	-	74

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1.	Загальні положення науки криміналістики. Місце криміналістичної техніки в системі криміналістики. Поняття засобів криміналістичної техніки та засади їх застосування	2
1.1. 1.2. 1.3. 1.4. 1.5. 1.6.	Поняття криміналістики. Її історичні витоки. Вихідні положення криміналістики як науки Система криміналістики Поняття, система та завдання криміналістичної техніки. Суть і призначення техніко-криміналістичних засобів Класифікація техніко-криміналістичних засобів Комплектація пересувної криміналістичної лабораторії. Форми та засади використання криміналістичної техніки.	
2.	Криміналістична трасологія. Сліди взуття та ніг людини, сліди транспортних засобів	2
2.1. 2.2. 2.3. 2.4. 2.5.	Поняття, предмет і завдання криміналістичної трасології Механізм утворення слідів Класифікація видів слідів у трасології (сліди людини, сліди тварин, сліди предметів) Основні правила роботи зі слідами Основи методики трасологічної експертизи	
3.	Криміналістична дактилоскопія	2
3.1. 3.2. 3.3. 3.4. 3.5. 3.6.	Загальні положення про криміналістичну дактилоскопію. Поняття папілярних узорів та їх властивості Типи слідів пальців рук і види їх утворення Методи та способи виявлення і фіксації латентних слідів папілярних узорів пальців і долонь рук Правила фіксації, вилучення й пакування об'єктів зі слідами рук на місці події Фотографування та опис слідів рук у протоколі огляду місця події Криміналістичне значення слідів людини у розслідуванні та розкритті кримінальних правопорушень	
4.	Криміналістична фотографія та відеозапис	2
4.1. 4.2. 4.3. 4.4. 4.5.	Поняття, види та значення криміналістичної фотографії Методи криміналістичної фотозйомки Особливості криміналістичної фотозйомки при проведенні слідчих (розшукових) дій. Специфіка фотозйомки трупа Процесуальне оформлення застосування криміналістичної фотозйомки Криміналістичний відеозапис	
5.	Криміналістична (судова) балістика. Криміналістичне дослідження холодної зброї	2
5.1. 5.2. 5.3. 5.4. 5.5.	Поняття, об'єкти і завдання судової балістики Поняття і характеристика вогнепальної зброї та боєприпасів до неї Характеристика слідів застосування вогнепальної зброї Поняття, об'єкти і завдання криміналістичного дослідження холодної зброї Поняття, ознаки та класифікація холодної зброї	
6.	Криміналістичне дослідження документів, письма, почерку та грошових знаків	2
6.1.	Загальні положення криміналістичного дослідження документів	

6.2.	Криміналістичне дослідження письма	
6.3.	Класифікація загальних ознак почерку	
6.4.	Криміналістичне дослідження грошових знаків	
6.5.	Загальна характеристика технічної експертизи документів	
7.	Криміналістичне дослідження зовнішності людини (габітологія)	2
7.1.	Поняття габітології та її значення при розслідуванні кримінальних правопорушень	
7.2.	Класифікація ознак зовнішності людини, джерела інформації про зовнішність	
7.3.	Методи фіксації зовнішності людини	
7.4.	Види і форми ототожнення людини за ознаками зовнішності	
7.5.	Використання додаткових джерел інформації про зовнішність людини. Розвідка на основі аналізу відкритих джерел інформації (OSINT)	
8.	Криміналістичне дослідження цифрових (електронних) слідів	2
8.1.	Поняття та значення криміналістичного дослідження цифрових (електронних) слідів	
8.2.	Сутність і механізм утворення цифрових (електронних) слідів	
8.3.	Класифікація цифрових (електронних) слідів	
8.4.	Виявлення, вилучення та дослідження цифрових (електронних) слідів	
9.	Криміналістичні обліки, їх види та можливості в розкритті кримінальних правопорушень	2
9.1.	Історичні аспекти розвитку кримінальної реєстрації злочинців	
9.2.	Поняття, система та призначення криміналістичних обліків	
9.3.	Види криміналістичних обліків	
9.4.	Основні положення алфавітної і дактилоскопічної реєстрації	
9.5.	Правила виведення дактилоскопічної формули	
Усього		18

1.3. Практичні заняття

Практичне заняття 1

Тема 1. Загальні положення науки криміналістики. Місце криміналістичної техніки в системі криміналістики. Поняття засобів криміналістичної техніки та засади їх застосування

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Поняття та система криміналістики як науки.
- 1.2. Поняття та система криміналістичної техніки.
- 1.3. Завдання, джерела та значення криміналістичної техніки у розслідуванні кримінальних правопорушень.
- 1.4. Поняття, суть і призначення техніко-криміналістичних засобів. Правові основи їх застосування.
- 1.5. Класифікація техніко-криміналістичних засобів.
- 1.6. Комплектація пересувної криміналістичної лабораторії. Форми та засади використання криміналістичної техніки.

Практичне завдання

1. Під час огляду місця події (крадіжки зі зломом) слідчо-оперативна група виявила: залишки слідів взуття біля зламаних дверей; фрагменти розбитого скла на підлозі приміщення; можливий відбиток пальця на металевій ручці сейфа.

Необхідно визначити: які засоби криміналістичної техніки слід використати для фіксації та вилучення кожного з вказаних слідів? описати основні етапи роботи із цими слідами; вказати, які спеціальні знання потрібні експерту для роботи з цими засобами.

2. Підготувати есе обсягом 1,5-2 сторінки на одну із тем:

а) Як цифрові технології змінили підходи до збору, аналізу та збереження доказів.

б) Приклади сучасних інновацій у криміналістичній техніці (наприклад, 3D-сканери для фіксації місця події, програмне забезпечення для розпізнавання облич, аналіз цифрових доказів тощо)

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: криміналістична техніка, система криміналістичної техніки, техніко-криміналістичні засоби, класифікація техніко-криміналістичних засобів, пересувна криміналістична лабораторія.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Криміналістика є системою багатограних знань, які використовуються у різних сферах суспільного життя. Адекватне розуміння предмету криміналістики має принципове значення, тому що в його визначенні конкретизовано ту ділянку об'єктивної дійсності, яка складає змістовну основу власне цієї галузі знань. Важливість вказаної проблеми усвідомлювалась криміналістами протягом всієї історії науки, що підтверджується змінами та уточненнями уявлень про предмет криміналістики, оприлюдненими у публікаціях з початку минулого століття й донині.

Процес встановлення подій минулого під час розслідування кримінальних правопорушень здійснюється через аналіз матеріальних слідів, залишених у навколишньому середовищі. Він передбачає дослідження різноманітних об'єктів для вивчення їхніх ознак і властивостей та встановлення їхнього зв'язку з розслідуваною подією.

Для встановлення причинно-наслідкового зв'язку між матеріальними слідами й подією правопорушення необхідно виявити, зафіксувати, вилучити та дослідити ці сліди. Зазначені завдання виконуються під час проведення слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій із використанням науково-технічних засобів і методів. Основою такого застосування є досягнення природничих і технічних наук, зокрема фізики, хімії, біології, медицини тощо.

Методи і засоби природничих наук, що використовуються під час розслідування кримінальних правопорушень, пристосовуються до вирішення вузьких завдань виявлення, збирання та дослідження речових джерел інформації. Таким чином, з'являються засоби і методи дослідження матеріальних джерел інформації, що мають суто криміналістичну спрямованість.

Практичне заняття 2

Тема 2. Криміналістична трасологія.

Сліди взуття та ніг людини, сліди транспортних засобів

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Поняття, предмет і завдання криміналістичної трасології.
- 2.2. Механізм утворення слідів.
- 2.3. Класифікація видів слідів у трасології (сліди людини, сліди тварин, сліди предметів).
- 2.4. Основні правила роботи зі слідами.
- 2.5. Основи методики трасологічної експертизи.
- 2.6. Стадії криміналістичної ідентифікаційної експертизи.

Практичне завдання

1. Оглянути слід взуття і виготовити з нього гіпсовий зліпок.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: криміналістична трасологія, механізм утворення слідів, види слідів у трасології, трасологічна експертиза, методика трасологічної експертизи.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Дослідження слідів має важливе криміналістичне значення, оскільки допомагає встановити знаряддя кримінального правопорушення, одержати відомості про злочинця, визначити механізм злочинної події. Матеріально-фіксовані сліди (сліди-відображення) вивчає трасологія - криміналістичне вчення про сліди.

Трасологія - це галузь криміналістичної техніки, яка вивчає матеріально-фіксовані сліди, закономірності їх утворення і розробляє прийоми, методи, науково-технічні засоби їх виявлення, фіксації, вилучення та дослідження.

Завдання трасології: розробка засобів та прийомів виявлення, фіксації і вилучення слідів; розробка прийомів та засобів попереднього дослідження слідів; розробка засобів та методів експертного дослідження слідів; розробка прийомів використання слідів або інформації про сліди для розслідування кримінальних правопорушень

У трасології сліди класифікують за різними підставами. Залежно від слідоутворюючих об'єктів виділяють сліди людей, сліди тварин, сліди предметів. Щодо конкретних слідоутворюючих об'єктів найчастіше трапляються сліди рук, ніг, зубів, транспортних засобів, знарядь злому та інструментів. Залежно від механізму утворення розрізняють: об'ємні й поверхневі; статичні й динамічні; локальні й периферичні сліди.

Трасологічна експертиза - процес дослідження матеріально фіксованих слідів-відображень (слідів людини, тварини, їх діяльності тощо), слідоутворюючих та слідоприймаючих об'єктів, умов та механізму слідоутворення, що проводиться особами (експертами), які володіють спеціальними знаннями у галузі трасології (як науки про сліди, що є частиною криміналістики) з метою встановлення фактичних даних, що мають значення для органів досудового розслідування та суду.

Практичне заняття 3

Тема 3. Криміналістична дактилоскопія

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Наукові основи становлення дактилоскопії.
- 3.2. Поняття папілярних узорів та їх властивості. Типи слідів пальців рук і види їх утворення.
- 3.3. Виявлення, фіксація та вилучення слідів рук.
- 3.4. Фотографування та опис слідів рук у протоколі огляду місця події.
- 3.5. Сутність дактилоскопічної експертизи.

Практичне завдання

1. За допомогою глиноземних порошків або порошків на магнітній основі виявити на предметі – носії сліди рук.
2. Виявлені сліди перенести на дактилоскопічну плівку чи за допомогою стрічки типу «ЛТ» перенести в зошит по лабораторно-практичним заняттям і визначити вид папілярного узору кожного пальця за його слідом.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: дактилоскопія, папілярні узор, типи слідів пальців, виявлення слідів рук, фіксація слідів рук, вилучення слідів рук, дактилоскопічна експертиза.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Сліди – відображення фіксуються основним і додатковими способами. Вилучення трасологічних слідів повинно здійснюватися з об'єктом, на якому виявлено ці сліди, чи його частиною. Коли це неможливо здійснити виготовляються копії або моделі. В подальшому об'єкти зі слідами чи їх копії (моделі) будуть підлягати експертному дослідженню. Вивченням будови шкірних узорів рук людини займається дактилоскопія.

Основними рисами папілярного узору є: чітко виражена індивідуальність; стійкість; відновлюваність. Залежно від напрямку потоків утворюється три типи узорів на нігтьових фалангах пальців: дугові, петльові, завіткові. Утворення слідів рук залежить від слідосприймаючої поверхні. Способи виявлення слідів: візуальні, фізичні, хімічні, лабораторні методи. Фіксація: опис в протоколі; масштабне фотографування; складання схем і замалювання; копіювання поверхневих і моделювання об'ємних; закріплення слідів на предметі. Значення слідів рук людини.

Практичне заняття 4

Тема 4. Криміналістична фотографія та відеозапис

Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Поняття про криміналістичну фотографію, її предмет і завдання.
- 4.2. Методи та стадії криміналістичної фотозйомки.
- 4.3. Особливості криміналістичної фотозйомки при проведенні слідчих (розшукових) дій.
- 4.4. Специфіка фотозйомки трупа.
- 4.5. Процесуальне оформлення застосування криміналістичної фотозйомки.
- 4.6. Криміналістичний відеозапис.

Практичне завдання

1. Виготовити фототаблиці місця події із зазначенням необхідних реквізитів.
2. Виготовлені на практичних заняттях впізнавальні фотознімки живої особи та фотознімок документа – речового доказу змонтувати на фото-таблиці, зазначивши необхідні реквізити.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: криміналістична фотографія, криміналістична фотозйомка, криміналістичний відеозапис, фотозйомка трупа, методи криміналістичної фотозйомки.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Судова фотографія (відеозапис) є галузь криміналістичної техніки, що представляє собою систему наукових положень і розроблених на їх основі фотографічних засобів, прийомів і методів, які використовуються для збору і дослідження доказів в процесі розкриття, розслідування злочинів і запобігання їм. Поділяється судова фотографія залежно від методів на зберігальну і дослідницьку.

Важливо також засвоїти будову фотоапарата, правила користування основними вузлами і елементами, знати їх призначення.

Методи судової фотографії це сукупність правил і рекомендацій щодо вибору фотографічних засобів і способів їх застосування залежно від мети зйомки і характеру об'єкта, що підлягає фотографуванню. Відповідно до методів вирішуються завдання, з врахуванням 14 яких судова фотографія поділяється на оперативно-розшукову, судово-слідчу і судово дослідницьку.

Прийоми визначаються конкретною обстановкою, метою і видом зйомки. Вид зйомки, як сукупність методів і прийомів залежить від об'єкта зйомки. Найбільш часто об'єктами зйомки є: місце події, живі особи, трупи, документи та різні слідчі дії.

Проведення фотозйомки повинно відповідати тактиці огляду місця події і її опису в протоколі. Зйомку загального вигляду місця події здійснювати на загально-оглядовій стадії до опису, креслень планів, виготовлення моделей, копій тощо.

Методи і засоби зйомки повинні забезпечувати повноту, всебічність і точність фіксації. Фіксація повинна здійснюватися з дотриманням послідовності зйомки. Це досягається виконанням орієнтовної, оглядової, вузлової і детальної зйомки, яка залежно від місця події і його характеру, може застосовуватися як в повному обсязі, так і за окремими видами.

Практичне заняття 5

Тема 5. Криміналістична (судова) балістика. Криміналістичне дослідження холодної зброї

Питання для усного опитування та дискусії

- 5.1. Поняття та значення криміналістичної (судової) балістики.
- 5.2. Об'єкти і завдання криміналістичної (судової) балістики.
- 5.3. Поняття і характеристика вогнепальної зброї та боєприпасів до неї.
- 5.4. Характеристика слідів застосування вогнепальної зброї.
- 5.5. Можливості судово-балістичної експертизи.
- 5.6. Поняття, об'єкти і завдання криміналістичного дослідження холодної зброї.
- 5.7. Поняття, ознаки та класифікація холодної зброї.

Практичне завдання

1. Під час розслідування злочину було вилучено: пістолет невідомого походження, з якого, ймовірно, було здійснено постріл; кулю та стріляну гільзу, знайдені на місці події; Ніж із плямами, схожими на кров, знайдений неподалік місця події.

Необхідно вказати порядок дій для:

- попереднього дослідження вогнепальної зброї, кулі та гільзи;
- криміналістичного дослідження ножа як холодної зброї;
- визначити, які методи та засоби слід використати для ідентифікації відповідної зброї.

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: криміналістична (судова) балістики, об'єкти криміналістичної (судової) балістики, вогнепальна зброя, судово-балістична експертиза, холодна зброя.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Основою для створення і подальшого розвитку судової балістики послужили знання цілого ряду інших дотичних наук: загальної балістики, військових дисциплін (матеріальна частина зброї, конструювання зброї та ін.); трасології (проблеми механізму виникнення слідів та ідентифікації об'єкта за ними тощо); судової медицини (у галузі досліджень вогнепальних пошкоджень на одязі й тілі людини) та ін.

Утім нині судова балістика, маючи власний чітко окреслений предмет, об'єкт, систему та завдання, є цілком самостійною наукою, що сприяє органам дізнання, слідства, експертним установам, суду в з'ясуванні істини в судочинстві та попередженні злочинів. Отже, судова балістика – це галузь криміналістичної техніки, що розробляє методи, способи та засоби виявлення, фіксації, вилучення, збереження і дослідження вогнепальної зброї й боєприпасів, а також слідів їх застосування з метою розслідування, розкриття та попередження кримінальних правопорушень.

Як галузь криміналістичної техніки судова балістика має необхідний науково-технічний і практичний потенціал для проведення судово-балістичних експертиз. Наукова

база судової балістики є важливою прикладною формою використання судово-балістичних знань, необхідних для підготовки, призначення та проведення судово-балістичних експертиз.

Однією з форм застосування судової балістики є судово-балістична експертиза. Вона належить до процесуальних форм практичного застосування засобів і прийомів, що їх розробляє судова балістика для дослідження вогнепальної зброї, боєприпасів до неї та слідів їх застосування як речових доказів.

Практичне заняття 6

Тема 6. Криміналістичне дослідження документів, письма та почерку

Питання для усного опитування та дискусії

6.1. Поняття документа в криміналістиці. Предмет та завдання техніко-криміналістичної експертизи документів.

6.2. Види підробок та загальні правила поводження з документами.

6.3. Огляд документа та процесуальна фіксація.

6.4. Способи підробок документів і ознаки їх виявлення.

6.5. Особливості криміналістичного дослідження грошових знаків

6.6. Способи підробок відбитків печаток і штампів. Технічна підробка підпису та ознаки її виявлення.

6.7. Встановлення первинного виду із місту пошкоджених документів. Дослідження матеріалу документа і засобів письма.

Практичне завдання

1. Згідно з виявленими на практичних заняттях ознаками підробки в документі скласти ухвалу про призначення відповідної експертизи.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: документ, огляд документа, процесуальна фіксація огляду документа, способи підробок документів, ознаки підробок документів, підробка печаток, підробка штампів, техніко-криміналістична експертиза документів.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

У сучасних умовах боротьби з правопорушеннями криміналістичне дослідження почерку та експертиза змінених документів набуває все більшого значення. Криміналістичне дослідження документів – це один з видів судової експертизи, який є ефективним засобом боротьби зі злочинністю і найбільш розповсюджений у практиці криміналістичних установ. Його частка складає ледь не половину всіх криміналістичних досліджень.

Велику роль відіграє криміналістична експертиза при розкритті кримінального правопорушення: справ про розкрадання державного, суспільного та приватного майна; у справах, пов'язаних з підробкою документів та ін. Адже у сферу інтересів криміналістичного дослідження потрапляють найрізноманітніші документи – вони й стають об'єктами дослідження.

У кримінальному праві документами визнаються паспорти, посвідчення, дипломи, пенсійні книжки та інші письмові акти, видані державними установами та громадськими організаціями, що мають юридичну силу. На відміну від цього, у криміналістиці документами вважають будь-які письмові акти, що вміщують доказову інформацію, зокрема й особисті: листи, щоденники, конспекти, листівки, записки тощо. Ці документи розглядаються, навіть якщо вони виконані у вільній формі: від руки, машинописним, друкованим або іншим способом за допомогою літер та будь-яких графічних зображень. Спосіб нанесення графом теж не регламентовано: вони можуть бути виконані чорнилом, олівцем або будь-якою іншою речовиною чи окремим предметом.

Практичне заняття 7

Тема 7. Криміналістичне дослідження зовнішності людини (габітологія)

Питання для усного опитування та дискусії

- 7.1. Поняття габітології та її значення при розслідуванні кримінальних правопорушень.
- 7.2. Класифікація ознак зовнішності людини, джерела інформації про зовнішність.
- 7.3. Методика опису зовнішніх анатомічних ознак людини (словесний портрет). Опис функціональних ознак людини.
- 7.4. Методи фіксації зовнішності людини.
- 7.5. Види і форми ототожнення людини за ознаками зовнішності.
- 7.6. Додаткові джерела інформації про зовнішність людини. Розвідка на основі аналізу відкритих джерел інформації (OSINT).

Практичне завдання

1. Опис ознак зовнішності особи, зображеної на фотознімку методом «словесного портрета».
2. Складання фотороботу за допомогою комп'ютерної програми.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: габітологія, класифікація ознак зовнішності людини, джерела інформації про зовнішність, анатомічні ознаки людини, функціональні ознаки людини, методики фіксації зовнішності людини, OSINT.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Габітологія (або габітоскопія) – це галузь криміналістичної техніки, що охоплює систему теоретичних положень про зовнішні ознаки людини та методи, які забезпечують збирання, аналіз і використання цих ознак для ідентифікації особи.

Предметом криміналістичної габітології є закономірності розвитку та змін ознак зовнішності людини, класифікації цих ознак, і використання з метою ототожнення.

Наукова основа габітології базується на даних анатомії, антропології та біології. Ідентифікація людини за зовнішніми ознаками є процесом встановлення тотожності або відмінностей конкретної особи, що застосовується у межах оперативно-розшукової діяльності або кримінально-процесуальних дій.

Це можливо завдяки індивідуальності зовнішнього вигляду людини та його відносній стабільності (стійкості). Особи, які перевіряються або ідентифікуються за зовнішніми ознаками, можуть бути підозрюваними, обвинуваченими, підсудними чи засудженими. Об'єкти ідентифікації за зовнішніми ознаками включають: осіб, які перебувають у розшуку; підозрюваних; потерпілих або свідків, яких необхідно впізнати. Таким чином, габітологія є важливим інструментом криміналістики, спрямованим на забезпечення ефективності розслідування та встановлення правосуддя.

Практичне заняття 8

Тема 8. Криміналістичне дослідження цифрових (електронних) слідів

Питання для усного опитування та дискусії

- 8.1. Поняття та значення криміналістичного дослідження цифрових (електронних) слідів.
- 8.2. Сутність і механізм утворення цифрових (електронних) слідів.
- 8.3. Класифікація цифрових (електронних) слідів.
- 8.4. Виявлення, вилучення та дослідження цифрових (електронних) слідів.

8.5. Підготовка та призначення судових експертиз для дослідження цифрових (електронних) слідів.

Практичне завдання

1. У межах розслідування кіберзлочину було виявлено: ноутбук підозрюваного, який, ймовірно, використовувався для злому бази даних; флеш-накопичувач із зашифрованими файлами; лог-файли серверу, що можуть містити інформацію про несанкціонований доступ.

Необхідно:

- описати порядок дій слідчого при вилученні вказаних об'єктів, зокрема з урахуванням вимог щодо збереження цифрових слідів;

- вказати, які технічні засоби та програмне забезпечення можуть бути використані для: зняття копій інформації без зміни її змісту; декодування зашифрованих файлів; аналізу лог-файлів серверу для встановлення хронології подій.

- навести приклади, як результати криміналістичного дослідження цифрових слідів можуть вплинути на подальший хід розслідування.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: цифрові (електронні) сліди, механізм утворення цифрових (електронних) слідів, класифікація цифрових (електронних) слідів, виявлення, цифрових (електронних) слідів, вилучення цифрових (електронних) слідів, дослідження цифрових (електронних) слідів.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Криміналістичне дослідження цифрових (електронних) слідів – перспективна галузь криміналістичної техніки, яка досліджує закономірності й механізм утворення цифрових (електронних) слідів і розробляє методи, прийоми й науково-технічні засоби їх виявлення, вилучення і дослідження під час розкриття та розслідування кримінальних правопорушень.

Будь-які дії користувача приводять до утворення в пам'яті електронно-обчислювального пристрою нових чи зміни існуючих комп'ютерних даних. Тому операції правопорушника з комп'ютерною технікою можуть бути відстежені за описаними змінами. Як і інші сліди, ці зміни підкорюються власним закономірностям утворення, зберігаються протягом певного часу, можуть бути знищені внаслідок дій правопорушника чи помилок правоохоронців, а при належному поведженні уповноважених осіб – виявлені, зафіксовані та використані під час розслідування кримінальних правопорушень. У наукових колах відсутній єдиний підхід до найменування подібних слідів та сформованих на основі їх дослідження доказів. Найчастіше їх називають електронними або цифровими слідами (доказами).

Електронні (цифрові) сліди у більшості випадків супроводжуються метаданими, тобто додатковою інформацією, що характеризує основні комп'ютерні дані. Метадані характеризують файл («контейнер» для даних) або папку-каталог їх індексації і можуть зберігатися як разом з основними даними, так і окремо від них.

Практичне заняття 9

Тема. 9. Криміналістичні обліки, їх види та можливості в розкритті кримінальних правопорушень

Питання для усного опитування та дискусії

- 9.1. Становлення та розвиток кримінальної реєстрації злочинців.
- 9.2. Поняття, система та призначення криміналістичних обліків.
- 9.3. Види криміналістичних обліків.
- 9.4. Основні положення алфавітної і дактилоскопічної реєстрації.
- 9.5. Правила виведення дактилоскопічної формули.
 - 9.5.1. Основна частина дактилоскопічної формули;
 - 9.5.2. Додаткова частина дактилоскопічної формули.

Практичне завдання

1. Під час розслідування злочину було вилучено: пістолет невідомого походження, з якого, ймовірно, було здійснено постріл; кулю та стріляну гільзу, знайдені на місці події; Ніж із плямами, схожими на кров, знайдений неподалік місця події.

Необхідно вказати порядок дій для:

- попереднього дослідження вогнепальної зброї, кулі та гільзи;
- криміналістичного дослідження ножа як холодної зброї;
- визначити, які методи та засоби слід використати для ідентифікації відповідної зброї.

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: криміналістична (судова) балістики, об'єкти криміналістичної (судової) балістики, вогнепальна зброя, судово-балістична експертиза, холодна зброя.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Засоби збирання та концентрації інформації про вчинені кримінальні правопорушення виникли на світанку криміналістики. Засобами концентрації стали обліки і картотеки різних слідів злочинів, осіб, що раніше вчинили кримінальні правопорушення, колекції засобів вчинення кримінальних правопорушень і предметів з їх слідами - все це, як і багато іншого, створило базу для появи кримінальної реєстрації і криміналістичних обліків.

З початком комп'ютеризації правоохоронної діяльності і всього процесу кримінального судочинства виникли нові засоби збирання, зберігання і обробки інформації. Як засоби автоматичного збирання інформації використовуються датчики - пристрої, що сприймають і перетворюють фізичні зміни об'єкта в сигнал. Існують датчики для збирання різної інформації, наприклад акустичної, теплової, електромагнітної, біологічної, радіаційної тощо. Отримані сигнали інформації обробляються і надходять до банків даних, де здійснюються їх накопичення і зберігання. Носіями інформації банку даних є матеріальні об'єкти - рукописи, картки, друковані тексти, зображальна (образотворча) «продукція».

В останні роки всі види кримінальної реєстрації, оперативні обліки й інші інформаційні об'єкти, які використовуються в боротьбі зі злочинністю і потребують тривалого зберігання, використання і зміни, можуть бути забезпечені голографічними системами пам'яті і видачі інформації без особливих удосконалень.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студента є однією з форм оволодіння матеріалом із навчальної дисципліни «Криміналістична техніка». Виконання самостійної роботи дозволяє студентам розвивати самостійне мислення, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опановувати практичні навички.

Самостійна робота із навчальної дисципліни «Криміналістична техніка» складається з двох окремих завдань: письмових робіт по визначених темах та підготовки теоретичних матеріалів за питаннями самоконтролю. Письмова робота та теоретичні питання виконуються у межах годин, відведених для самостійної роботи навчальним планом.

Студенти виконують письмову роботу та завдання самостійно з одержанням необхідних консультацій від науково-педагогічного працівника протягом семестру. Форма контролю – перевірка письмових робіт та заслуховування доповіді за темою роботи. Питання письмової роботи виносяться на підсумковий семестровий контроль.

Тема 1. Загальні положення науки криміналістики. Місце криміналістичної техніки в системі криміналістики. Поняття засобів криміналістичної техніки та засади їх застосування

Питання для самостійної роботи

1. Місце криміналістичної техніки в системі криміналістики.

2. Поняття та завдання криміналістичної техніки.
3. Система криміналістичної техніки.
4. Суб'єкти, форми та правові підстави застосування криміналістичної техніки.
5. Принципи застосування криміналістичної техніки.
6. Класифікація засобів криміналістичної техніки.

Тема 2. Криміналістична трасологія. Сліди взуття та ніг людини, сліди транспортних засобів

Питання для самостійної роботи

1. Поняття трасології та її значення.
2. Поняття сліду у трасології.
3. Криміналістичне значення слідів-відображень та їх класифікація?
4. Поняття та елементи механізму слідоутворення.
5. Загальні правила виявлення, фіксації та вилучення слідів.

Тема 3. Криміналістична дактилоскопія

Питання для самостійної роботи

1. Предмет та система дактилоскопії.
2. Криміналістичне значення слідів папілярних узору.
3. Будова шкіряного покриву на долонній поверхні кистей рук людини.
4. Властивості папілярних узору, їх типи і види.
5. Папілярний узор. Загальні й окремі ознаки будови папілярного узору

Тема 4. Криміналістична фотографія та відеозапис

Питання для самостійної роботи

1. Поняття судової фотографії.
2. Види судової фотографії.
3. Прийоми судово-оперативної фотозйомки.
4. Особливості фотозйомки місця події.
5. Види вимірювальної фотозйомки.

Тема 5. Криміналістична (судова) балістика.

Криміналістичне дослідження холодної зброї

Питання для самостійної роботи

1. Поняття вогнепальної зброї та загальні криміналістичні ознаки за якими визначається належність об'єкта до вогнепальної зброї.
2. Криміналістичне значення класифікація стрілецької вогнепальної зброї та бойових припасів.
3. Критерії класифікації вогнепальної зброї.
4. Які дані можливо встановити дослідженням слідів застосування холодної зброї на різних предметах?
5. Послідовність опису холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів в протоколі слідчої (розшукової) дії.

Тема 6. Криміналістичне дослідження документів, письма, почерку та грошових знаків

Питання для самостійної роботи

1. Завдання техніко-криміналістичного дослідження документів.
2. Види підробки документів.
3. Способи часткового підроблення документів та їх ознаки.
4. Правила поводження з документами речовими доказами.
5. Вимоги до порівняльних зразків для ідентифікаційного дослідження.

Тема. 7. Криміналістичне дослідження зовнішності людини (габітологія)

Питання для самостійної роботи

1. Характеристика ознак елементів зовнішності людини.
2. Види елементів й ознак зовнішності людини.
3. Властивості ознак зовнішності людини.
4. Поняття словесного портрету.
5. Правила опису зовнішності особи за методом словесного портрету.

Тема 8. Криміналістичне дослідження цифрових (електронних) слідів

Питання для самостійної роботи

1. Відомості, які зберігаються в метаданих.
2. Специфіка кримінального процесуального розуміння електронного документа.
3. Різновиди цифрових (електронних) слідів.
4. Загальні правила поводження з електронними (цифровими) слідами
5. Яким чином можуть бути вилучені електронні (цифрові) сліди?

Тема. 9. Криміналістичні обліки, їх види та можливості в розкритті кримінальних правопорушень

Питання для самостійної роботи

1. Охарактеризуйте алфавітну реєстрацію. Які її ознаки?
2. Дайте характеристику дактилоскопічній реєстрації. Які її ознаки?
3. Охарактеризуйте правила виведення основної частини дактилоформули за 10-ти пальцевою системою обліку.
4. Охарактеризуйте правила виведення додаткової частини дактилоформули за 10-ти пальцевою системою обліку.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі рефератів, індивідуальних науково-дослідних завдань.

Завдання у формі ІНДЗ обирається студентом добровільно на початку семестру. Виконання індивідуального завдання у формі ІНДЗ може передбачати:

- підбір та опрацювання літератури за темою;
- складання плану і виконання роботи;
- презентація ІНДЗ на практичних заняттях (виступ до 5 хвилин).

Завдання у формі реферату обирається студентом добровільно або закріплюється за студентом викладачем протягом семестру і виконується за усталеними вимогами.

1.5.1. Методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань

Метою виконання рефератів і науково-дослідних завдань є закріплення і систематизація студентами отриманих знань у процесі участі в аудиторних заняттях і самостійної роботи.

Для виконання рефератів і науково-дослідних завдань студенти повинні використовувати законодавчі та підзаконні акти, методичні матеріали, науково-монографічну літературу, статистичні дані, аналітичну інформацію та практику діяльності судових і правоохоронних органів.

Індивідуальне науково-дослідне завдання студентів денної форми навчання виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи студента. Тема ІНДЗ

обирається студентом добровільно і закріплюється за студентом викладачем на початку семестру. Тема ІНДЗ у формі реферату обирається студентом добровільно або закріплюється за студентом викладачем протягом семестру.

Роботи виконуються комп'ютерним способом з одностороннім розміщенням тексту на папері формату А4 (210 мм х 297 мм) з дотриманням прийнятих у діловодстві стандартних берегів: лівого – 30 мм, верхнього та нижнього – 20 мм, правого – не менше 10 мм.

Обсяг роботи має забезпечувати належне висвітлення теми і не повинен перевищувати: реферату – 10, науково-дослідної роботи – 20 сторінок друкованого тексту шрифтом Times New Roman кеглем 14 з півторачним міжрядковим інтервалом.

Робота починається з титульного аркуша. Нумерація аркушів роботи починається з титульного аркуша. Номер на титульному аркуші не проставляється.

Титульний аркуш реферату оформлюється за зразком 1. В тексті реферату вступ, розділи та висновки структурно не виділяються. Після тексту реферату подається список використаних джерел, нижче якого рукописним способом зазначаються дата виконання реферату і особистий підпис студента.

Титульний аркуш науково-дослідної роботи оформлюється за зразком 2. Науково-дослідна робота повинна бути структурованою, тобто після титульного аркуша містити: план, вступ, три (два) розділи, висновки, список використаних джерел. Розділи плану роботи формулюються самостійно студентом як найважливіші напрями розкриття її теми (зразок 3). Науково-дослідна робота повинна містити певну новизну отриманих результатів дослідження. Нижче списку використаних джерел рукописним способом зазначаються дата виконання науково-дослідної роботи і особистий підпис студента.

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
Кафедра кримінального права та процесу**

Навчальна дисципліна:
Криміналістична техніка

**РЕФЕРАТ
на тему:
«Застосування технічних засобів при проведенні слідчих (розшукових) дій»**

Виконав:
Петров Петро Петрович,
студент 4 курсу групи 16.01 ЮФБД
юридичного факультету
за спеціальністю 081 Право

Перевірив:
Когут Іван Анатолійович,
асистент кафедри кримінального
права та процесу

Хмельницький – 2024

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
Кафедра кримінального права та процесу**

Навчальна дисципліна:
Криміналістична техніка

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА
на тему:
«Застосування технічних засобів при проведенні слідчих (розшукових) дій»

Виконав:
Петров Петро Петрович,
студент 4 курсу групи 16.01 ЮФБД
юридичного факультету
за спеціальністю 081 Право

Перевірив:
Туровець Юрій Миколайович,
професор кафедри кримінального права та
процесу, кандидат юридичних наук, доцент

Хмельницький – 2024

ПЛАН

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи застосування технічних засобів при проведенні слідчих (розшукових) дій

РОЗДІЛ 2. Особливості застосування технічних засобів при проведенні слідчих (розшукових) дій

РОЗДІЛ 3. Особливості використання інформації, зафіксованої технічними засобами, про хід і результати слідчих (розшукових) дій

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1.5.2. Теми індивідуальних завдань

1. Поняття, завдання і джерела криміналістичної техніки
2. Класифікація засобів та методів криміналістичної техніки
3. Техніко-криміналістичне забезпечення розслідування кримінальних правопорушень
4. Поняття і значення криміналістичної реєстрації
5. Поняття, наукові та правові засади, методи і форми ведення криміналістичних обліків.
7. Дактилоскопічний облік
8. Система, предмет та завдання криміналістичної експертизи
9. Стадії експертного дослідження
10. Види висновків експерта та їх доказове значення
11. Поняття трасології, її система та наукові засади
12. Поняття сліду в трасології. Механізм слідоутворення
13. Класифікація слідів
14. Характеристика окремих видів слідів
15. Виявлення, фіксація та вилучення слідів рук
16. Поняття, об'єкти і завдання судової балістики
17. Поняття і характеристика вогнепальної зброї та боєприпасів до неї
18. Характеристика слідів застосування вогнепальної зброї
19. Поняття, об'єкти і завдання криміналістичного дослідження холодної зброї
20. Поняття, ознаки та класифікація холодної зброї
21. Поняття, система криміналістичного дослідження документів
22. Поняття та класифікація документів
23. Поняття криміналістичного почеркознавства
24. Поняття і ознаки почерку
25. Поняття, об'єкти і завдання габітології
26. Елементи зовнішності людини та їх класифікація
27. Поняття та значення криміналістичного дослідження цифрових (електронних) слідів
29. Класифікація цифрових (електронних) слідів
30. Використання OSINT при розслідуванні кримінальних правопорушень

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Поняття та система криміналістичної техніки
2. Завдання, джерела та значення криміналістичної техніки у розслідуванні кримінальних правопорушень
3. Поняття, суть і призначення техніко-криміналістичних засобів
4. Класифікація техніко-криміналістичних засобів
5. Комплектація пересувної криміналістичної лабораторії.
6. Форми та засади використання криміналістичної техніки
7. Поняття про криміналістичну фотографію, її предмет і завдання
8. Методи та стадії криміналістичної фотозйомки
9. Особливості криміналістичної фотозйомки при проведенні слідчих (розшукових) дій
10. Специфіка фотозйомки трупа
11. Процесуальне оформлення застосування криміналістичної фотозйомки
12. Криміналістичний відеозапис
13. Візуально-оптичні, фізичні, хімічні методи виявлення (пошуку) слідів рук і техніко-криміналістичні засоби, які застосовуються з цією метою
14. Виявлення з допомогою засобів криміналістичної техніки слідів ніг, зубів людини, знарядь зламу, транспортних засобів
15. Використання засобів криміналістичної техніки для виявлення слідів підробок документів, слідів пострілу
16. Техніко-криміналістичні засоби, які застосовуються для виявлення мікрослідів (мікрочастинок)
17. Загальні положення криміналістичного ДНК-аналізу
18. Засоби і методи вилучення біологічного матеріалу для ДНК-аналізу
19. Судова молекулярно-генетична експертиза та значення її результатів у доказуванні
20. Криміналістична реєстрація геномної інформації людини
21. Наукові основи становлення дактилоскопії
22. Поняття папілярних узорів та їх властивості
23. Виявлення, фіксація та вилучення слідів рук
24. Фотографування та опис слідів рук у протоколі огляду місця події
25. Сутність дактилоскопічної експертизи
26. Поняття, предмет і завдання криміналістичної трасології
27. Механізм утворення слідів
28. Класифікація видів слідів у трасології
29. Основні правила роботи зі слідами
30. Основи методики трасологічної експертизи
31. Стадії криміналістичної ідентифікаційної експертизи
32. Поняття та значення криміналістичного дослідження цифрових (електронних) слідів
33. Сутність і механізм утворення цифрових (електронних) слідів
34. Класифікація цифрових (електронних) слідів
35. Виявлення, вилучення та дослідження цифрових (електронних) слідів
36. Підготовка та призначення судових експертиз для дослідження цифрових (електронних) слідів
37. Поняття та значення криміналістичної (судової) балістики
38. Об'єкти і завдання криміналістичної (судової) балістики
39. Поняття і характеристика вогнепальної зброї та боєприпасів до неї
40. Характеристика слідів застосування вогнепальної зброї
41. Можливості судово-балістичної експертизи
42. Поняття, об'єкти і завдання криміналістичного дослідження холодної зброї.
43. Поняття, ознаки та класифікація холодної зброї
44. Поняття документа в криміналістиці.

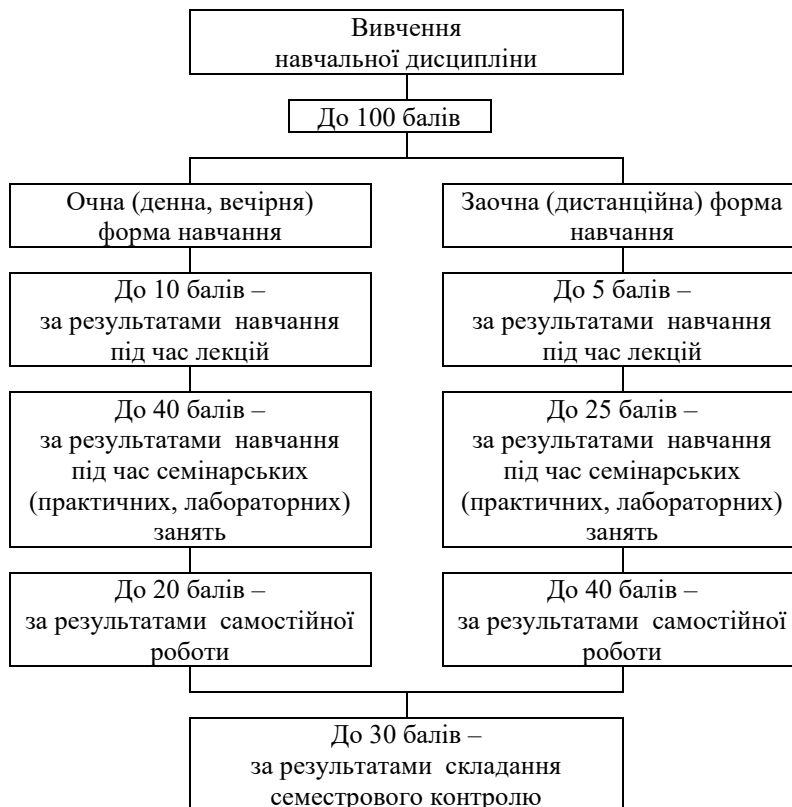
45. Предмет та завдання техніко-криміналістичної експертизи документів
46. Види підробок та загальні правила поводження з документами.
47. Огляд документа та процесуальна фіксація
48. Способи підробок документів і ознаки їх виявлення
49. Способи підробок відбитків печаток і штампів
50. Технічна підробка підпису та ознаки її виявлення
51. Встановлення первинного виду із місту пошкоджених документів
52. Дослідження матеріалу документа і засобів письма
53. Поняття габітології та її значення при розслідуванні кримінальних правопорушень
54. Класифікація ознак зовнішності людини, джерела інформації про зовнішність
55. Методика опису зовнішніх анатомічних ознак людини (словесний портрет)
56. Опис функціональних ознак людини
57. Методи фіксації зовнішності людини
58. Види і форми ототожнення людини за ознаками зовнішності
59. Додаткові джерела інформації про зовнішність людини
60. Становлення та розвиток кримінальної реєстрації злочинців.
61. Поняття, система та призначення криміналістичних обліків.
62. Види криміналістичних обліків.
63. Основні положення алфавітної і дактилоскопічної реєстрації.
64. Правила виведення дактилоскопічної формули.

1.6.2. Приклад залікового білету

1. Класифікація ознак зовнішності людини, джерела інформації про зовнішність.
2. Поняття та система криміналістичної техніки.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нархування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни «Криміналістична техніка» обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З навчальної дисципліни «Криміналістична техніка» передбачено проведення 9 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій								
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Денна	9	1,1	2,2	3,3	4,4	5,6	6,7	7,8	8,9	10,0

2.3. З навчальної дисципліни «Криміналістична техніка» передбачено проведення 9 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів під час проведення семінарських (практичних) занять наведені у п. 4.3.8 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (<https://cutt.ly/Ee35gQjs>).

2.4. Оцінювання самостійної роботи студентів здійснюється відповідно до п. 4.3.15 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (<https://cutt.ly/Ee35gQjs>).

3. Рекомендовані джерела

3.1. Нормативно-правові акти

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 4 листопада 1950 р. (зі змінами та доповненнями, внесеними Протоколом № 11 від 11 трав. 1994 р., Протоколом № 14 від 13 трав. 2004 р.): URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

3. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580- VIII: URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

4. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» // Відомості Верховної Ради України, 1992, № 22, ст.303 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12/ed20130811#Text>

5. Закон України «Про судову експертизу» // Відомості Верховної Ради України, 1994, N 28, ст.232 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>

6. Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» // Відомості Верховної Ради України, 1995, № 10, ст.60 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80#Text>

7. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України, 2001, № 25- 26, ст.131 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

8. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р.// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

9. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів // Постанова Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. №770 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF#Text>.

3.2. Основна література

1. Криміналістика: криміналістична техніка : навч. посіб. / Р. Л. Степанюк, В. О. Гусева, В. В. Кікінчук та ін.; МВС України, Харків : ХНУВС, 2023. 388 с.
2. Копча В.В., Копча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика: навч. посіб. Одеса : Видавничий дім «Гельветика». 2022. 286с.
3. Криміналістика: Підручник у 2х томах. Т.2 / заг. ред. д.ю.н., професора А. Ф. Волобуєва; д.ю.н., професора Р.Л. Степанюка; д.ю.н., професора В.О. Малярової. Х. : ХНУВС. 2018. 381 с.
4. Кобилянський О.Л., Кофанов А.В. Криміналістика : конспект лекцій. К. : Держ. ун-т інфраструктури та технологій, Укр. ДГПІ, 2019.380 с.
5. Криміналістика у питаннях та відповідях : навч. посіб. / А.В. Іщенко, В.В. Пяковський, А.В. Самодін, Ю.М. Чорноус та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 118 с.
6. Криміналістика : підручник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша, О.О. Подобний, В.В. Тіщенко та ін.; за ред. В.В. Тіщенка. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. 556 с.
7. Криміналістика : підручник / В.В. Пяковський, Ю.М. Чорноус, А.В. Самодін та ін.; за заг. ред. В.В. Пяковського. 2-ге вид., перероб і допов. К.: Філія вид-ва «Право», 2020. 752 с.
8. Криміналістика: підручник : у 2 т. Т. 2 / В.Ю. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін.; за ред. В.Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. 328 с.
9. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 20: Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія / редкол.: В. Ю. Шепітько (голова) та ін. Харків: Право, 2018. 952 с.
10. Журавель В. А. Загальна теорія криміналістики: генеза та сучасний стан: монографія. Харків: Право, 2021. 448с.
11. Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції: монографія / за заг. ред. В. Ю. Шепітька, В. А. Журавля. Харків: Апостіль, 2017. 260 с.
12. Науково-технічне забезпечення слідчої діяльності в умовах змагального кримінального провадження: монографія / за ред. В. Ю. Шепітька; Нац. акад. прав. наук України, НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса. Харків : Право, 2021. 248 с.
13. Основи судової експертизи: навч. посіб. для фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта / авт.-уклад.: Л. М. Головченко, А. І. Лозовий, Е. Б. Сімакова-Єфремян та ін. Харків: Право, 2016. 928 с.
14. Тіщенко В. В., Барцицька А. А. Теоретичні засади формування технологічного підходу в криміналістиці : монографія. Одеса : Фенікс, 2012. 198 с.

3.3. Допоміжні джерела за темами

Тема 1. Загальні положення науки криміналістики. Місце криміналістичної техніки в системі криміналістики. Поняття засобів криміналістичної техніки та засади їх застосування

1. Криміналістика: криміналістична техніка : навч. посіб. / Р. Л. Степанюк, В. О. Гусева, В. В. Кікінчук та ін.; МВС України, Харків : ХНУВС, 2023. 388 с.
2. Копча В.В., Копча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика: навч. посіб. Одеса : Видавничий дім «Гельветика». 2022. 286с.

3. Криміналістика (криміналістична техніка) : курс лекцій / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтевський, Г. С. Семаков. Київ : МАУП, 2001. 216 с.

4. Криміналістика: криміналістична техніка : навч. посіб. / Р. Л. Степанюк, В. О. Гусева, В. В. Кікінчук та ін. ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. 388 с

5. Криміналістична техніка : Книга друга (частина II) : навч. посіб. / А. В. Кофанов, О. Л. Кобилянський, С. В. Хільченко, Т. В. Михальчук та ін. Київ. 2011. 352 с.

Тема 2. Криміналістична трасологія. Сліди взуття та ніг людини, сліди транспортних засобів

1. Солоний О. В. Встановлення антропологічних даних особи за слідами її ніг (взуття), враховуючи сучасні тенденції фізичного розвитку людини. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2019. №20. С. 281-291.

2. Коваленко А. В. Фіксація та дослідження об'ємних слідів взуття з використанням технологій 3D сканування. *Криміналістика і судово експертиза*. 2022. Вип. 67. С. 465-472.

3. Кротінов В.О. Сліди-відображення в криміналістиці: природа, види та способи отримання. *Форум права*. 2008. № 3. С. 258-264.

4. Кобзар С.І. Криміналістична трасологія: навч. посібник; Луганський ін-т внутрішніх справ. Луганськ, 1999. 108 с.

5. Ваніна О.В. Криміналістична трасологія: поняття та класифікація слідів. *Інноваційні наукові дослідження: теорія, методологія, практика: матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 28–29 лют. 2020 р.)*. Київ, 2020. С. 137–139.

Тема 3. Криміналістична дактилоскопія

1. Веретун Г.С., Чернонос Д.В. Дактилоскопічна верифікація в системах контролю та управління доступом: проблемні питання. *Криміналістичний вісник*. 2017. № 1. С. 48– 53.

2. Погорецький М.А. Теорія відбиття та її значення для пізнання обставин злочину. *Юридична психологія і педагогіка*. 2010. № 1. С. 69-78.

3. Рогатюк І. В. Напрями удосконалення використання дактилоскопічної інформації в діяльності органів досудового розслідування та прокуратури. *Часопис Київського університету права*, 2014. № 1. С. 292-296.

4. Хахановський В.Г. Автоматизація експертних дактилоскопічних досліджень. *Форум права*. 2011. № 1. 1078-1084.

5. Хижняк А.С. Інноваційне впровадження нових діагностичних завдань в комплексній експертизі в дактилоскопічному дослідженні сфальсифікованих відбитків пальців рук. *Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики XXI століття*. Харків, 2020. С. 220-223.

Тема 4. Криміналістична фотографія та відеозапис

1. Невгад В. В., Дударець Р. М., Саковський А. А., Климчук М. П. Проведення слідчих (розшукових) дій із застосуванням звуко- та відеозаписувальних технічних засобів: метод. рек. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2018. 67 с.

2. Негребецький В. Відеозапис під час слідчого експерименту. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. №4. С. 257-261.

3. Негребецький В. Відеозапис як інформаційна модель і спосіб фіксації під час перевірки показань на місці. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. №8. С. 98- 101.

4. Перлін С.І., Лозова С.М. Перспективи використання сучасних засобів фото-та відеозйомки під час розслідування злочинів. *Право і безпека*. 2020. № 3 (78). С.103- 108.

5. Судова фотографія. Видання друге: навчальний посібник / А.В. Кофанов, О.Л. Кобилянський. К. : Пульсари, 2006. 384 с

Тема 5. Криміналістична (судова) балістика. Криміналістичне дослідження холодної зброї

1. Сапелкін В. В. Судово-медичний аспект балістичних досліджень патронів травматичної дії «Терен-12П». *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики : збірник наукових праць*. 2010. Вип.10. С. 345-352.

2. Торопов С.О. Попередні балістичні дослідження на місці події. *Форум права*. 2008. № 3. С. 485-489.

3. Петренко В.В. Призначення судових експертиз по кримінальних справах про незаконне поводження з вогнепальною зброєю. *Право і суспільство*. 2009. № 1. С. 127-133.

4. Кофанов А. В. Деякі проблемні аспекти судово-балістичних досліджень зброї не смертельної дії. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики Збірник наукових праць*. 2009. Вип.9. С. 282-290.

5. Козаченко І. М. Класифікація снарядів до пневматичної зброї. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики: збірник наукових праць*. 2009. Вип. 9. С. 262-268.

Тема 6. Криміналістичне дослідження документів, письма, почерку та грошових знаків

1. Будзієвський М.Ю. Історичні етапи розвитку техніко-криміналістичного дослідження документів. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2010. № 4. С. 290-295.

2. Гаврильченко Ю. В. Сучасні можливості виявлення слабо видимих зображень за допомогою комп'ютерних технологій. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики : збірник наукових праць*. 2012. Вип. 12. С. 205-211.

3. Методика технічної експертизи документів (загальна частина) / укл. Ковальов К. М., Давидова О. О., Коваленко В. В., Тимофєєва Т. В. К. : ДНДЕКЦ МВС України, 2007. 34 с.

4. Осика І. М. Розслідування підроблення документів та їх використання у сфері підприємництва : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Х., 2006. 254 с.

5. Воробей О. В., Мельников І. М., Волошин О. Г. Техніко-криміналістичне дослідження документів. К. : Центр учбової літератури, 2008. 304 с.

Тема. 7. Криміналістичне дослідження зовнішності людини (габітологія)

1. Шепітько В.Ю. Ідентифікація людини за ознаками зовнішності / Шепітько В.Ю., Борисенко І.В., Когут С.А., Могильников О.М. Х., 2003.

2. Варцаба В.М. Деякі проблеми визначення зросту особи при складанні та використанні словесного портрета. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2011. Вип. № 3. С. 355-361.

3. Волошук Т. В. Поняття та класифікація методів у криміналістиці та портретній експертизі. *Адвокат: загальнодерж. проф. журн*. К. : Прецедент. 2009. - № 11. - С. 33-36.

4. Волошук Т.В. Вимоги до об'єктів криміналістичного портретного дослідження. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 2 .С. 286–289.

5. Яковенко М.О. Складання суб'єктивного портрета і його використання в процесі розслідування нерозкритих грабежів та розбоїв. *Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності : збірник наукових праць*. 2011. № 1. С. 233-238.

Тема 8. Криміналістичне дослідження цифрових (електронних) слідів

1. Паламарчук Л. П. Розслідування злочинів у сфері використання комп'ютерних технологій : монографія. Київ, 2007. 144 с.
2. Комп'ютерна злочинність : навчальний посібник / П.Д. Біленчук та ін. Київ : Атика, 2002. 240 с.
3. Дуда Х. І. Поняття комп'ютерних слідів злочину. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2014. Вип. 197. Ч. 1. С. 262–267.
4. Колеснікова І. А. Цифрові сліди: поняття та їх значення при розслідуванні кримінальних правопорушень. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 10. С. 472–475.
5. Єфімов М. М., Павлова Н. В., Чучко С. В. Методика розслідування шахрайств, пов'язаних із купівлею-продажем товарів через мережу Інтернет: теоретичні та праксеологічні засади : монографія. Одеса : Гельветика, 2022. 200 с.

Тема. 9. Криміналістичні обліки, їх види та можливості в розкритті кримінальних правопорушень

1. Бірюков В.В. Теоретичні основи інформаційно-довідкового забезпечення розслідування злочинів: монографія / Луган. держ. Ун-т внутр.. справ ім. Е.О. Дідоренка. Луганськ: РВС ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2009. 664 с
2. Зацеркляний М.М. Інформаційні системи і технології в діяльності правоохоронних органів: навч. посіб. Харків: Тимченко, 2010. 382 с.
3. Часткове технічне завдання Інформаційно-телекомунікаційна система «Інформаційний портал Національної поліції України» від 2.10.2017 р. Київ, 2017. 27 с.
4. Методичні рекомендації щодо алгоритму дій користувачів з організації формування Інтегрованої інформаційно-пошукової системи органів внутрішніх справ України: від 16.01.2014 № 737/3 р.
5. Приходько В. Криміналістичні обліки департаменту інформаційно-аналітичної підтримки Національної поліції України. In: *Jurnalul juridic national: teorie și practică*, 2018, nr. 4-2(32), pp. 122-127.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.president.gov.ua> – Офіційний сайт Президента України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
4. <https://supreme.court.gov.ua/supreme> – Офіційний сайт Верховного Суду.
5. <http://www.court.gov.ua> – Офіційний веб-портал «Судова влада України».
6. <http://www.gp.gov.ua> – Офіційний сайт Офісу Генерального прокурора України.
7. <http://www.mvs.gov.ua> – Офіційний сайт МВС України.
8. <https://dndekcs.mvs.gov.ua> – Офіційний сайт Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України.
9. <http://www.nbuv.gov.ua> – Сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського
10. <http://www.liga.kiev.ua> – Інформаційно-пошукова система законодавства «Ліга»
11. <http://www.reyestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень України